משניות מבוארות מסכת בבא קמא פרק י

ד' אדר

ט) הגוזל את אביו, ונשבע לו ומת, והודה (בלא נשבע אינו צריך הבן להחזיר כשמת מה שמגיע להחלק ירושתו) (תוי"ט). **הרי זה משלם קרן וחומש לבניו** של אביו, אם יש לו אחים מן אביו, אם אין לו אחים. **ואם אינו רוצה** להפסיד חלקו אל שאין לו נכסים כל כך שיכול לוחר על חלקו, **לוה** מאחרים כנגד חלקו באותה הגזלה ומחזיר את הגזל לאחיו, לקיים מצות השבה. **ובעלי חוב באים ונגבעים** מן הגזלה הזאת החלק שיש לנגזל בה. **י) האומר לבנו קונם** אם כמו אם, קונם יהיה גם **אתה נהנה מעשי** כלום, **אם מת האב יירשנו.** דלא כנו לאסרו אלא בזמן שהם שלו, אבל אם כבר אינם נכסיו. **יא) הגוזל את הגר ונשבע לו ומת, הרי זה משלם** קרן וחומש לבניו של אביו, **לאחיו.** של אביו ומודעים שיקח אביו שאסרם בקונם (תוי"ט), **ואם אין לו** מה לאכל, **לוה** מאחרים, **ובעלי חוב באין ונגבעים** מן הירושה מן חלקו, דהמוחזר הבאה מחברו מותר לפרע לו חובו. **יא) הגוזל את הגר שאין לו יורשים. ונשבע לו שלא גזל, ומת הגר, הרי זה משלם** קרן וחומש לבקנים שבאותו משמרה, **ואם משמר למחבר.** (במדבר ה, ח) **"ואם אין לאיש"** שנגזל ממנו **"גאל"** קרוב **"לשיב האשם"** הנגזל **"אליו, הנאשם המושב לה'"** לכהן, **הכהן** ובחמש יתנו **"לכהן, מלבד איל הכפרים"** שמביא לקרבן אשם **"אשר יכפר בו עליו"** ואין לך אדם בישראל שגזלוה מן קרובים עד שיבא אביו, אלא גר שנתגייר דדינו כאלו נולד מחדש. **היה הגוזל מעלה את הכסף** לתנו לכהנים, **ואת האשם, ומת בדרך, הכסף יתנו לבניו** של גוזל. דהלא כיון שגר אין לו יורשים זכה בו, ורק מפני קיום מצות השבה שהוא לא כפרה אם מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו של הגוזל. **והאשם** שלא הקרבן לאחר מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו למזבח. **ומיכן ויבלו דמיו לנדבה.** לעולה לקיץ המזבח. **ומן האשם,** דהני כאשם שמתו בעליו. עשרים וארבעה משמרות היו מחלקים בין הכהנים לסדר עבודתם. וכל משמר עבד עבודת המקדש שבוע לפי סדר. וכהני משמר הם מחולקים חלק בקרבנות שמקריבים. וגם בגזל הגר שמביא. **יב) נתן הגוזל את הכסף לאנשי משמר ומת,** קדם שהביא קרבן אשם, **אין היורשים** של הגוזל **יוכלו להוציא** מיד של הכהנים. כיון שזכו בו, והוא חלק מכפרתו. **שנאמר** (במדבר ה, י) **"איש אשר יתן לכהן לו יהיה"** ומקבל הנתנא בדיריך לקדשים השבת הגוזלה ואחר כך הקרבת הקרבן, **נתן הכסף ליורשיו,** שהוא משמורה ראשונה מעשרים וארבעה משמרות, **ואשם לידעיה** שהוא משמורה שניה, **יצא בחיובו.** וכל אחד זכה בשלו. **ואם נתן תחלה אשם ליורשיו, וכסף לידעיה, אם קדם האשם עדיין כשהביא הכסף, יקריבוהו בני ידעיה.** וגזל ואשמו הקריבו דקנינו לבני יהודיה. דלא היה להם לקבל האשם לפני הכסף, **ואם לא** שהקריבוהו כבר, **יחזור ויביא אשם אחר,** דהאשם שהקריבו לפני שנתן הכסף פסול הוא, ואין להם בו אלא עורו. דכתיב (שם ח) **"מלבד** איל הכפרים אשר יכפר בו" בלשון עתיד דמשמע דכשהשיב הכסף עוד לפני כפרה, **שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו יצא,** כשמביא אשמו **עד שלא הביא אשמו עד שלא הביא גזלו לא יצא.** אפילו כשמביא אחר כך, **אבל הביא אשמו עד שלא הביא גזלו לא יצא.** אפילו כשמביא אחר כך, **נתן את הקרן לכהנים, ולא נתן את החמש** בשעת הקרבה, **אין החמש** מעכב מלהקריבם הקרבן. ויביא עתה החמוש אפילו אחר הנאשם המעכב, ולא החמוש. דכתיב "באיל האשם ונסלח לו" איל ואשם, דהיינו קרן מעכבין, ואין החמוש מעכב.

פרק י א) הגוזל מחברו ומאבדי את בניו בחייו (והוא הדין גזל) **והניחם לפניהם ואכלו אחר מיתת אביהם. פטורין מלשלם.** בארן הגזולה קיימת. דהא אינהו לא גזלוה, ואין הגזולה בעין, הרי הוא כמלוה, ומלוה אינו דיומי לא מקרעתבדל לבעל חוב. ואם לא אכלוהו והוא בעין, חייבין להחזיר. דרשות יורש לאו כרשות לוקח. ואיהו כדי לא קני. (ובגמרא בתוי"ט). **ר"ש אומר, אם** אינו **מעשה עין** (תוי"ט), **ואם היה דבר שיש בו אחריות** שכותבים עליהם אחריות בהלואה, שהוא דבר הנכר לרבים ונראה כל שעה, כגון קרקעות הן מעשבדים לבנגזל מחיי אביהם **וחייבין לשלם** ומפרש הרע"ב שלפי דין שאנו פוסקין עתה שקולקלי' היתומין שהשאיר להם אביהם מעשבדים לבעל חוב, מה שהשאיר להם אביהם שמשלמין בין שאכלו לפני אביהם בין שאכלו לאחר יאוש, ואם לא השאיר אביהם כלום אם אכלן לפני יאוש והיו גדולים, חייבין לשלם משלהם. ואם אכלן לאחר יאוש פטורין. **אין פורטין** אין מחליפין מטבעות בזולות על פרוטות, **לא מתבדת המוכסין** שנותנו שם המעות מה שגובין מהמכס, דגובין לפי מראה מעות, דדינם כנגזל, והמעות הני מעות גזל, ונהנה המכס לבעל חוב. **ולא מכיס של גבאין** שגובין מס ארנונה וגלגולת, לפי שהן של גזל, דאינו מכיס אם ישראל כשאין לו סכום קבוע לכל אחד, ולוקח כמה שהוא רוצה, אז שעונמר מאלין אפילו יש לו קצבה, אבל מוכס ישראל שהעמידו אפילו מלך עכו"ם שלוקח דבר קצוב, אינו בחזקת גזל, ומותר לפרט מתברנו. **ואין נוטלין מהם צדקה.** בזמן הגלות. **אבל נוטל הוא מתוך ביתו** של מוכס, **בבאין,** ואין נוטלין מהם צדקה. **אבל נוטל הוא מתוך ביתו** מן המוכס: **ב** נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר, גזלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת, הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתיאשין מהן. המצאי מן הנהנה או מן הגיס או מן הלסטים, אם נתיאשו הבעלים, הרי אלו שלו. וכן נחיל של דבורים, אם נתיאשו הבעלים, הרי אלו שלו. אמר רבי יוחנן בן ברוקה, נאמנות אשה או קטן לומר, מן הגזל. **ולא מכיס של גבאין** שגובין מס מצות קיום מצות השבה גזל, אלא כפרה במוכס הגבאי עכו"ם או ישראל שבאין לכבנים, וכאן שמת לא שיך כפרה, ולוקחן כמה שהוא רוצה, אז שעונמר מאלין אפילו יש לו קצבה, אבל מוכס ישראל שהעמידו אפילו מלך עכו"ם שלוקח דבר קצוב, אינו בחזקת גזל, ומותר לפרט מתברנו. **ואין נוטלין מהם צדקה.** בזמן הגלות. **אבל נוטל הוא מתוך ביתו** של מוכס, **בבאין,** ואין נוטלין מהם צדקה. אבל לקבל מתנה מהם אסור. וכן מן הבבה לטל עדף מותר. דהני הצלת מעותיו. **ב) נטלו מוכסין את חמורו, ונתנו** לו במקום זה **חמור אחר.** אם **גזלו לסטים** ישראל (דבית דין של ישראל מבקשין מהנגזל אם ראיה. אבל לסטים ובעלים מתמיה שאינו מתיאש). **אם כסותו ונתנו לו כסות אחרת, הרי אלו** החמור **שלו. מפני שהבעלים** מסתמא **מתיאשין מהן** ומהנגזל ליד, וקנה. **המצאי** מן **שטיפת הנהר.** חיל מלחמה. **מן הלסטים** גזלן עכו"ם מוצאינן אפילו בלא עדות. לכן סתמא אינו מתיאש. אלא אם שמע **שנתיאשו הבעלים הרי אלו שלו, וכן נחיל של דבורים** שהולכין בקבוצה גדולה, שהקלו שם המלך ובעלים אליו לרשותו מוצעמן. ואפילו שזיקה בהן חברו מן ההקפר וקנה רק מדרבנן. הדיין **רק אם נתיאשו הבעלים** ששמעו **שנתיאשו הרי אלו שלו. אמר רבי יוחנן בן ברוקה, נאמנות אשה או קטן לומר** כשהבעלים ודופים אחריהם דרגלים לבדר

ז) האומר לחברו גזלתיך, ואיני יודע אם שלמתי לך, **או הפקדתי אצלי,** ואיני יודע אם **החזרתי לך, אם לא החזרתי לך, חייב לשלם.** דהחיוב הוא תדאי, **והחזרה** היא בספק, **והתולה** טוען ודאי, אבל באין חובנו, פטור. אלא אם בא לצאת ידי שמים. **אבל אם אמר לו איני יודע אם גזלתיך,** או איני יודע **אם הלוויתי, או אם הפקדתי אצלי,** ישבע שאינו יודע, **ופטור מלשלם.** דספק אם בכלל מחייבי לך, ובבא לצאת ידי שמים מסיון שהרוא טוען בריר לשלם לו. **ח) הגונב טלה מן העדר, והחזירו בלא שיבא הבעלים, ונגנב, חייב באחריותו.** דמשעת גנבה הרי היא ברשותו, וההשבה שלא מדעת בעלים לאו השבה היא. אפילו מנו הצאן, אימתי בזמן שלא **ידעו בעלים לא בגנבתו ולא בחזירתו,** דאז לאו השבה, דהבעלים אינם יודעים שיש להם שם בעדר שלמדה לצאת. לאו השבה היא, אבל יודעו הבעלים בגניבתה **ומנו את הצאן ושלמה היא,** הרי יודעו שנגנבה, **פטור.** דכיון דידעו שנגנבה, יודעו שטלה אחת צריכה שמירה יתרה. **ט) אין לוקחין מן הרועים,** שמקבלין הצאן מבעלים, **צמר וחלב וגדיים דשמא מוכרים.** שמן הגזל בעל הבית הם בגנבים **ולא יקח מהם, משומרי פרות שמרעים בגבים.** אבל **לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה.** וכלי פשתן **בגליל.** דחזקה שהן עושין אותן, ובדרשות בעליהן מכרום. וכן קונים **מהם וגלגלים בשרון** מקום גדול בעלים הוא, ולוקחין עגלים בזול, ומגדלין אותן, ושלהן הן, ולדעת בעליהן מוכרים. **וכלן שמותר לקחת מהן שאמרו** ללוקחים בשעת המכירה **להטמין עצמן, אסור** לקח מהם, שהם בחזקת גנובים. **ולוקחין בצים ותרנגולים מכל מקום,** ומוכל אדם, שבימיהם הזה בזול ולא היו מקפידין, ואם אמרו להטמין אסור. **י) מוכין** צמר דק שנשאר על ידי כבוס בגד צמר דבר מעט על ידי שטיפה, **הרי אלו שלו.** דמעט הוא מאד, ומותר לו, ובר"י איתא המבקפיד אם הני קפידא. **ושהסורק** את הבגד לאחר הגריגה כדי לפוסתו ועל ידי זה מוצא מן הבגד צמר הרבה **הרי אלו של בעל הבית.** דהוא דבר חשוב וגרגילין לתקפיד. **הכוסס טוטל שלשה חוטין** שנשארים בקצות הבגד בשעת הגריגה, **והן שלו,** שדבר מעט הוא ואינו מקפיד. ואם נשארו **יתר מכן הרי אלו** כלן **של בעל הבית, אם היה השחור של גבי הלבן, והן שלו.** דבהא לא קפיד בעל הבית. לפי שהשחור מגנה את הלבן. **החיש ששיר** בשעת הפירתו **מן החוט** הפרידה, **כדי לתפור בו,** דהיינו יותר מכדי הכמיה, שאז אפשר לתפור בו. אז שהוא משונה כנגד הבגד ותחתך, **ומטילת שהיא שלש** אצבעות **על שלש** אצבעות, **הרי אלו של בעל הבית.** דקפיד על זה, אבל פחות מזה, הרי אלו שלו **מה שהתרקע מוצא** מן הנעצים **בעל הבית במעצד** דהיינו שמכניה בגמיגרדת שיורד ממנו פסולת הנעצים, **הרי אלו שלו** של הנגר, **ובכשיל** ואם

ד' אדר

מסכת בבא קמא פרק י משניות מבוארות

מכאן יצא נחיל זה, והיינו במסיחיון לפי תומן, **וחיב** שם שיכנסם **לבעל הבית.** ואם אינו רוצה, **אז שאין לו, לזה ובעלי חוב באים ונגבעים:** י האומר לבנו, קונם שם אתה נהנה משלי, **אם מת, יירשנו.** לבניו **ובמותו,** ויחזירו לבניו **לאחיו.** אם אין לו אחים, **אם אין לו אחים** אם אין לו אחים. **ואם אינו רוצה** להפסיד חלקו אל שאין לו נכסים כל כך שיכול לוחר על חלקו, **לוה** מאחרים כנגד חלקו באותה הגזלה ומחזיר את הגזל לאחיו, לקיים מצות השבה. **ובעלי חוב באים ונגבעים** מן הגזלה הזאת החלק שיש לנגזל בה. **י) האומר לבנו קונם** אם כמו אם, קונם יהיה גם **אתה נהנה משלי** כלום, **אם מת** האב **יירשנו.** דלא כנו לאסרו אלא בזמן שהם שלו, אבל אם כבר אינם נכסיו. **אמר** אמר קונם שי אתה נהנה משלי **בחייו ובמותו, אם מת לא יירשנו.** כיון שאסרו בהנאה גם במיתתו. אבל כיון שנתרה לו התורה הנכסים שלו הן, **ויחזיר לבניו** של אביו, **לאחיו.** של אביו ומודעים שיקח של אביו שאסרם בקונם (תוי"ט), **ואם אין לו** מה לאכל, **לוה** מאחרים, **ובעלי חוב באין ונגבעים** מן הירושה מן חלקו, דהמוחזר הבאה מחברו מותר לפרע לו חובו. **יא) הגוזל את הגר שאין לו יורשים. ונשבע לו שלא גזל, ומת הגר, הרי זה משלם** קרן וחומש לבקנים שבאותו משמרה, **ואם** (במדבר ה, ח) **"ואם אין לאיש"** שנגזל ממנו **"גאל"** קרוב **"לשיב האשם"** הנגזל **"אליו, הנאשם המושב לה'"** לכהן, **הכהן** ובחמש יתנו **"לכהן, מלבד איל הכפרים"** שמביא לקרבן אשם **"אשר יכפר בו עליו"** ואין לך אדם בישראל שגזלוה מן קרובים עד שיבא אביו, אלא גר שנתגייר דדינו כאלו נולד מחדש. **היה הגוזל מעלה את הכסף** לתנו לכהנים, **ואת האשם, ומת בדרך, הכסף יתנו לבניו** של גוזל. דהלא כיון שגר אין לו יורשים זכה בו, ורק מפני קיום מצות השבה שהוא לא כפרה אם מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו של הגוזל. **והאשם** שלא הקרבן לאחר מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו למזבח. **ומיכן ויבלו דמיו לנדבה.** לעולה לקיץ המזבח. **ומן האשם,** דהני כאשם שמתו בעליו. עשרים וארבעה משמרות היו מחלקים בין הכהנים לסדר עבודתם. וכל משמר עבד עבודת המקדש שבוע לפי סדר. וכהני משמר הם מחולקים חלק בקרבנות שמקריבים. וגם בגזל הגר שמביא. **יב) נתן הגוזל את הכסף לאנשי משמר ומת,** קדם שהביא קרבן אשם, **אין היורשים** של הגוזל **יוכלו להוציא** מיד של הכהנים. כיון שזכו בו, והוא חלק מכפרתו. **שנאמר** (במדבר ה, י) **"איש אשר יתן לכהן לו יהיה"** ומקבל הנתנא בדיריך לקדשים השבת הגוזלה ואחר כך הקרבת הקרבן, **נתן הכסף ליורשיו,** שהוא משמורה ראשונה מעשרים וארבעה משמרות, **ואשם לידעיה** שהוא משמורה שניה, **יצא בחיובו.** וכל אחד זכה בשלו. **ואם נתן תחלה אשם ליורשיו, וכסף לידעיה, אם קדם האשם** עדיין כשהביא הכסף, **יקריבוהו בני ידעיה.** וגזל ואשמו הקריבו דקנינו לבני יהודיה. דלא היה להם לקבל האשם לפני הכסף, **ואם לא** שהקריבוהו כבר, **יחזור ויביא אשם אחר,** דהאשם שהקריבו לפני שנתן הכסף פסול הוא, ואין להם בו אלא עורו. דכתיב (שם ח) **"מלבד** איל הכפרים אשר יכפר בו" בלשון עתיד דמשמע דכשהשיב הכסף עוד לפני כפרה, **שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו יצא,** כשמביא אשמו **עד שלא הביא אשמו עד שלא הביא גזלו לא יצא.** אפילו כשמביא אחר כך, **אבל הביא אשמו עד שלא הביא גזלו לא יצא.** אפילו כשמביא אחר כך, **נתן את הקרן לכהנים, ולא נתן את החמש** בשעת הקרבה, **אין החמש** מעכב מלהקריבם הקרבן. ויביא עתה החמוש אפילו אחר הנאשם המעכב, ולא החמוש. דכתיב "באיל האשם ונסלח לו" איל ואשם, דהיינו קרן מעכבין, ואין החמוש מעכב.

פרק י א) הגוזל מחברו ומאבדי את בניו בחייו (והוא הדין גזל) **והניחם לפניהם ואכלו אחר מיתת אביהם. פטורין מלשלם.** בארן הגזולה קיימת. דהא אינהו לא גזלוה, ואין הגזולה בעין, הרי הוא כמלוה, ומלוה אינו דיומי לא מקרעתבדל לבעל חוב. ואם לא אכלוהו והוא בעין, חייבין להחזיר. דרשות יורש לאו כרשות לוקח. ואיהו כדי לא קני. (ובגמרא בתוי"ט). **ר"ש אומר, אם** אינו **מעשה עין** (תוי"ט), **ואם היה דבר שיש בו אחריות** שכותבים עליהם אחריות בהלואה, שהוא דבר הנכר לרבים ונראה כל שעה, כגון קרקעות הן מעשבדים לבנגזל מחיי אביהם **וחייבין לשלם** ומפרש הרע"ב שלפי דין שאנו פוסקין עתה שקולקלי' היתומין שהשאיר להם אביהם מעשבדים לבעל חוב, מה שהשאיר להם אביהם שמשלמין בין שאכלו לפני אביהם בין שאכלו לאחר יאוש, ואם לא השאיר אביהם כלום אם אכלן לפני יאוש והיו גדולים, חייבין לשלם משלהם. ואם אכלן לאחר יאוש פטורין. **אין פורטין** אין מחליפין מטבעות בזולות על פרוטות, **לא מתבדת המוכסין** שנותנו שם המעות מה שגובין מהמכס, דגובין לפי מראה מעות, דדינם כנגזל, והמעות הני מעות גזל, ונהנה המכס לבעל חוב. **ולא מכיס של גבאין** שגובין מס ארנונה וגלגולת, לפי שהן של גזל, דאינו מכיס אם ישראל כשאין לו סכום קבוע לכל אחד, ולוקחן כמה שהוא רוצה, אז שעונמר מאלין אפילו יש לו קצבה, אבל מוכס ישראל שהעמידו אפילו מלך עכו"ם שלוקח דבר קצוב, אינו בחזקת גזל, ומותר לפרט מתברנו. **ואין נוטלין מהם צדקה.** בזמן הגלות. **אבל נוטל הוא מתוך ביתו** של מוכס, **בבאין,** ואין נוטלין מהם צדקה. אבל לקבל מתנה מהם אסור. וכן מן הבבה לטל עדף מותר. דהני הצלת מעותיו. **ב) נטלו מוכסין את חמורו, ונתנו** לו במקום זה **חמור אחר.** אם **גזלו לסטים** ישראל (דבית דין של ישראל מבקשין מהנגזל אם ראיה. אבל לסטים ובעלי חוב מסתמא אינו מתיאש). **אם כסותו ונתנו לו כסות אחרת, הרי אלו** החמור **שלו. מפני שהבעלים** מסתמא **מתיאשין מהן** ומהנגזל ליד, וקנה. **המצאי** מן **שטיפת הנהר.** חיל מלחמה. **מן הלסטים** גזלן עכו"ם מוצאינן אפילו בלא עדות. לכן סתמא אינו מתיאש. אלא אם שמע **שנתיאשו הבעלים הרי אלו שלו, וכן נחיל של דבורים** שהולכין בקבוצה גדולה, שהקלו שם המלך ובעלים אליו לרשותו מוצעמן. ואפילו שזיקה בהן חברו מן ההקפר וקנה רק מדרבנן. הדיין **רק אם נתיאשו הבעלים** ששמעו **שנתיאשו הרי אלו שלו. אמר רבי יוחנן בן ברוקה, נאמנות אשה או קטן לומר** כשהבעלים ודופים אחריהם דרגלים לבדר

ז) האומר לחברו גזלתיך, ואיני יודע אם שלמתי לך, **או הפקדתי אצלי,** ואיני יודע אם **החזרתי לך, אם לא החזרתי לך, חייב לשלם.** דהחיוב הוא תדאי, **והחזרה** היא בספק, **והתולה** טוען ודאי, אבל באין חובנו, פטור. אלא אם בא לצאת ידי שמים. **אבל אם אמר לו איני יודע אם גזלתיך,** או איני יודע **אם הלוויתי, או אם הפקדתי אצלי,** ישבע שאינו יודע, **ופטור מלשלם.** דספק אם בכלל מחייבי לך, ובבא לצאת ידי שמים מסיון שהרוא טוען בריר לשלם לו. **ח) הגונב טלה מן העדר, והחזירו בלא שיבא הבעלים, ונגנב, חייב באחריותו.** דמשעת גנבה הרי היא ברשותו, וההשבה שלא מדעת בעלים לאו השבה היא. אפילו מנו הצאן, אימתי בזמן שלא **ידעו בעלים לא בגנבתו ולא בחזירתו,** דאז לאו השבה, דהבעלים אינם יודעים שיש להם שם בעדר שלמדה לצאת. לאו השבה היא, אבל יודעו הבעלים בגניבתה **ומנו את הצאן ושלמה היא,** הרי יודעו שנגנבה, **פטור.** דכיון דידעו שנגנבה, יודעו שטלה אחת צריכה שמירה יתרה. **ט) אין לוקחין מן הרועים,** שמקבלין הצאן מבעלים, **צמר וחלב וגדיים דשמא מוכרים.** שמן הגזל בעל הבית הם בגנבים **ולא יקח מהם, משומרי פרות שמרעים בגבים.** אבל **לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה.** וכלי פשתן **בגליל.** דחזקה שהן עושין אותן, ובדרשות בעליהן מכרום. וכן קונים **מהם וגלגלים בשרון** מקום גדול בעלים הוא, ולוקחין עגלים בזול, ומגדלין אותן, ושלהן הן, ולדעת בעליהן מוכרים. **וכלן שמותר לקחת מהן שאמרו** ללוקחים בשעת המכירה **להטמין עצמן, אסור** לקח מהם, שהם בחזקת גנובים. **ולוקחין בצים ותרנגולים מכל מקום,** ומוכל אדם, שבימיהם הזה בזול ולא היו מקפידין, ואם אמרו להטמין אסור. **י) מוכין** צמר דק שנשאר על ידי כבוס בגד צמר דבר מעט על ידי שטיפה, **הרי אלו שלו.** דמעט הוא מאד, ומותר לו, ובר"י איתא המבקפיד אם הני קפידא. **ושהסורק** את הבגד לאחר הגריגה כדי לפוסתו ועל ידי זה מוצא מן הבגד צמר הרבה **הרי אלו של בעל הבית.** דהוא דבר חשוב וגרגילין לתקפיד. **הכוסס טוטל שלשה חוטין** שנשארים בקצות הבגד בשעת הגריגה, **והן שלו,** שדבר מעט הוא ואינו מקפיד. ואם נשארו **יתר מכן הרי אלו** כלן **של בעל הבית, אם היה השחור של גבי הלבן, והן שלו.** דבהא לא קפיד בעל הבית. לפי שהשחור מגנה את הלבן. **החיש ששיר** בשעת הפירתו **מן החוט** הפרידה, **כדי לתפור בו,** דהיינו יותר מכדי הכמיה, שאז אפשר לתפור בו. אז שהוא משונה כנגד הבגד ותחתך, **ומטילת שהיא שלש** אצבעות **על שלש** אצבעות, **הרי אלו של בעל הבית.** דקפיד על זה, אבל פחות מזה, הרי אלו שלו **מה שהתרקע מוצא** מן הנעצים **בעל הבית במעצד** דהיינו שמכניה בגמיגרדת שיורד ממנו פסולת הנעצים, **הרי אלו שלו** של הנגר, **ובכשיל** ואם

ט) הגוזל את אביו, ונשבע לו ומת, והודה (בלא נשבע אינו צריך הבן להחזיר כשמת מה שמגיע להחלק ירושתו) (תוי"ט). **הרי זה משלם קרן וחומש לבניו** של אביו, אם יש לו אחים מן אביו, אם אין לו אחים. **ואם אינו רוצה** להפסיד חלקו אל שאין לו נכסים כל כך שיכול לוחר על חלקו, **לוה** מאחרים כנגד חלקו באותה הגזלה ומחזיר את הגזל לאחיו, לקיים מצות השבה. **ובעלי חוב באים ונגבעים** מן הגזלה הזאת החלק שיש לנגזל בה. **י) האומר לבנו קונם** אם כמו אם, קונם יהיה גם **אתה נהנה משלי** כלום, **אם מת** האב **יירשנו.** דלא כנו לאסרו אלא בזמן שהם שלו, אבל אם כבר אינם נכסיו. **אמר** אמר קונם שי אתה נהנה משלי **בחייו ובמותו, אם מת לא יירשנו.** כיון שאסרו בהנאה גם במיתתו. אבל כיון שנתרה לו התורה הנכסים שלו הן, **ויחזיר לבניו** של אביו, **לאחיו.** של אביו ומודעים שיקח של אביו שאסרם בקונם (תוי"ט), **ואם אין לו** מה לאכל, **לוה** מאחרים, **ובעלי חוב באין ונגבעים** מן הירושה מן חלקו, דהמוחזר הבאה מחברו מותר לפרע לו חובו. **יא) הגוזל את הגר שאין לו יורשים. ונשבע לו שלא גזל, ומת הגר, הרי זה משלם** קרן וחומש לבקנים שבאותו משמרה, **ואם** (במדבר ה, ח) **"ואם אין לאיש"** שנגזל ממנו **"גאל"** קרוב **"לשיב האשם"** הנגזל **"אליו, הנאשם המושב לה'"** לכהן, **הכהן** ובחמש יתנו **"לכהן, מלבד איל הכפרים"** שמביא לקרבן אשם **"אשר יכפר בו עליו"** ואין לך אדם בישראל שגזלוה מן קרובים עד שיבא אביו, אלא גר שנתגייר דדינו כאלו נולד מחדש. **היה הגוזל מעלה את הכסף** לתנו לכהנים, **ואת האשם, ומת בדרך, הכסף יתנו לבניו** של גוזל. דהלא כיון שגר אין לו יורשים זכה בו, ורק מפני קיום מצות השבה שהוא לא כפרה אם מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו של הגוזל. **והאשם** שלא הקרבן לאחר מיתה, ולכן הכסף יתנו לבניו למזבח. **ומיכן ויבלו דמיו לנדבה.** לעולה לקיץ המזבח. **ומן האשם,** דהני כאשם שמתו בעליו. עשרים וארבעה משמרות היו מחלקים בין הכהנים לסדר עבודתם. וכל משמר עבד עבודת המקדש שבוע לפי סדר. וכהני משמר הם מחולקים חלק בקרבנות שמקריבים. וגם בגזל הגר שמביא. **יב) נתן הגוזל את הכסף לאנשי משמר ומת,** קדם שהביא קרבן אשם, **אין היורשים** של הגוזל **יוכלו להוציא** מיד של הכהנים. כיון שזכו בו, והוא חלק מכפרתו. **שנאמר** (במדבר ה, י) **"איש אשר יתן לכהן לו יהיה"** ומקבל הנתנא בדיריך לקדשים השבת הגוזלה ואחר כך הקרבת הקרבן, **נתן הכסף ליורשיו,** שהוא משמורה ראשונה מעשרים וארבעה משמרות, **ואשם לידעיה** שהוא משמורה שניה, **יצא בחיובו.** וכל אחד זכה בשלו. **ואם נתן תחלה אשם ליורשיו, וכסף לידעיה, אם קדם האשם** עדיין כשהביא הכסף, **יקריבוהו בני ידעיה.** וגזל ואשמו הקריבו דקנינו לבני יהודיה. דלא היה להם לקבל האשם לפני הכסף, **ואם לא** שהקריבוהו כבר, **יחזור ויביא אשם אחר,** דהאשם שהקריבו לפני שנתן הכסף פסול הוא, ואין להם בו אלא עורו. דכתיב (שם ח) **"מלבד** איל הכפרים אשר יכפר בו" בלשון עתיד דמשמע

ז) האומר לחברו גזלתיך, ואיני יודע אם שלמתי לך, **או הפקדתי אצלי,** ואיני יודע אם **החזרתי לך, אם לא החזרתי לך, חייב לשלם.** דהחיוב הוא תדאי, **והחזרה** היא בספק, **והתולה** טוען ודאי, אבל באין חובנו, פטור. אלא אם בא לצאת ידי שמים. **אבל אם אמר לו איני יודע אם גזלתיך,** או איני יודע **אם הלוויתי, או אם הפקדתי אצלי,** ישבע שאינו יודע, **ופטור מלשלם.** דספק אם בכלל מחייבי לך, ובבא לצאת ידי שמים מסיון שהרוא טוען בריר לשלם לו. **ח) הגונב טלה מן העדר, והחזירו בלא שיבא הבעלים, ונגנב, חייב באחריותו.** דמשעת גנבה הרי היא ברשותו, וההשבה שלא מדעת בעלים לאו השבה היא. אפילו מנו הצאן, אימתי בזמן שלא **ידעו בעלים לא בגנבתו ולא בחזירתו,** דאז לאו השבה, דהבעלים אינם יודעים שיש להם שם בעדר שלמדה לצאת. לאו השבה היא, אבל יודעו הבעלים בגניבתה **ומנו את הצאן ושלמה היא,** הרי יודעו שנגנבה, **פטור.** דכיון דידעו שנגנבה, יודעו שטלה אחת צריכה שמירה יתרה. **ט) אין לוקחין מן הרועים,** שמקבלין הצאן מבעלים, **צמר וחלב וגדיים דשמא מוכרים.** שמן הגזל בעל הבית הם בגנבים **ולא יקח מהם, משומרי פרות שמרעים בגבים.** אבל **לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה.** וכלי פשתן **בגליל.** דחזקה שהן עושין אותן, ובדרשות בעליהן מכרום. וכן קונים **מהם וגלגלים בשרון** מקום גדול בעלים הוא, ולוקחין עגלים בזול, ומגדלין אותן, ושלהן הן, ולדעת בעליהן מוכרים. **וכלן שמותר לקחת מהן שאמרו** ללוקחים בשעת המכירה **להטמין עצמן, אסור** לקח מהם, שהם בחזקת גנובים. **ולוקחין בצים ותרנגולים מכל מקום,** ומוכל אדם, שבימיהם הזה בזול ולא היו מקפידין, ואם אמרו להטמין אסור. **י) מוכין** צמר דק שנשאר על ידי כבוס בגד צמר דבר מעט על ידי שטיפה, **הרי אלו שלו.** דמעט הוא מאד, ומותר לו, ובר"י איתא המבקפיד אם הני קפידא. **ושהסורק** את הבגד לאחר הגריגה כדי לפוסתו ועל ידי זה מוצא מן הבגד צמר הרבה **הרי אלו של בעל הבית.** דהוא דבר חשוב וגרגילין לתקפיד. **הכוסס טוטל שלשה חוטין** שנשארים בקצות הבגד בשעת הגריגה, **והן שלו,** שדבר מעט הוא ואינו מקפיד. ואם נשארו **יתר מכן הרי אלו** כלן **של בעל הבית, אם היה השחור של גבי הלבן, והן שלו.** דבהא לא קפיד בעל הבית. לפי שהשחור מגנה את הלבן. **החיש ששיר** בשעת הפירתו **מן החוט** הפרידה, **כדי לתפור בו,** דהיינו יותר מכדי הכמיה, שאז אפשר לתפור בו. אז שהוא משונה כנגד הבגד ותחתך, **ומטילת שהיא שלש** אצבעות **על שלש** אצבעות, **הרי אלו של בעל הבית.** דקפיד על זה, אבל פחות מזה, הרי אלו שלו **מה שהתרקע מוצא** מן הנעצים **בעל הבית במעצד** דהיינו שמכניה בגמיגרדת שיורד ממנו פסולת הנעצים, **הרי אלו שלו** של הנגר, **ובכשיל** ואם